

NATURRESERVAT I VÄSTERBOTTEN

Malån
Storforsen
Borup

LÄNSSTYRELSEN
NATURVÅRDSVERKET

Båtdrag för flottarbåtar förbi Storforsen.

Omslagsbild: Klippvägg av ytvulkaniter vid Storforsen.

Malån

Malån är fri och skyddad mot exploatering för vattenkraft i naturresurslagen. Den är det största biflödet i skogslandet till Skellefte älv, som är helt utbyggd för vattenkraft. Ån har ett omväxlande lopp med långa forsar växlande med sjölika sel. I några av selen ligger långsträckta öar av åsmaterial. Det största biflödet är Skeppträskån. I trakten av Malå finns några stora sjöar i vattendragen. I åns övre lopp finns vandrande bestånd av storöring. Utter finns i vattensystemet. I skogarna utmed Malån finns på sina håll rikare växtlighet. På många ställen kan man hitta nornan, en liten orkidé som blommar före midsommar. Malån är skyddad mot vattenkraftsutbyggnad i naturresurslagen.

Malå-Storforsen

Malån rinner vid Storforsen genom en kanjon av ytvulkaniter. Dess utseende är präglad av bergartens skiffrika struktur och stupning. Omkring ån är det uppbrutna hållmarker med tallskog och fuktstråk där vatten sipprar över hållarna. Uppströms Storforsen bildar ån en serie forsar över fast berg. Den rinner runt en holme av berg i en grund kanjon. Det andra loppet har under flottartiden lagts igen med sten. Där rinner bara vatten som sipprar mellan stenarna. Vid Storforsen har byggts ett 200 meter långt båtdrag av stockar för att dra flottarbåtarna på land förbi forsen. Nedströms Storforsen finns några långsträckta forsar som är karakteristiska för Malån. I anslutning till ån växer för Norrlands inland mycket sällsynta växter som pors, ängsruta och örnbräken. Vid Storforsen är en drygt två kilometer lång sträcka av ån med omgivningar skyddad som naturreservat.

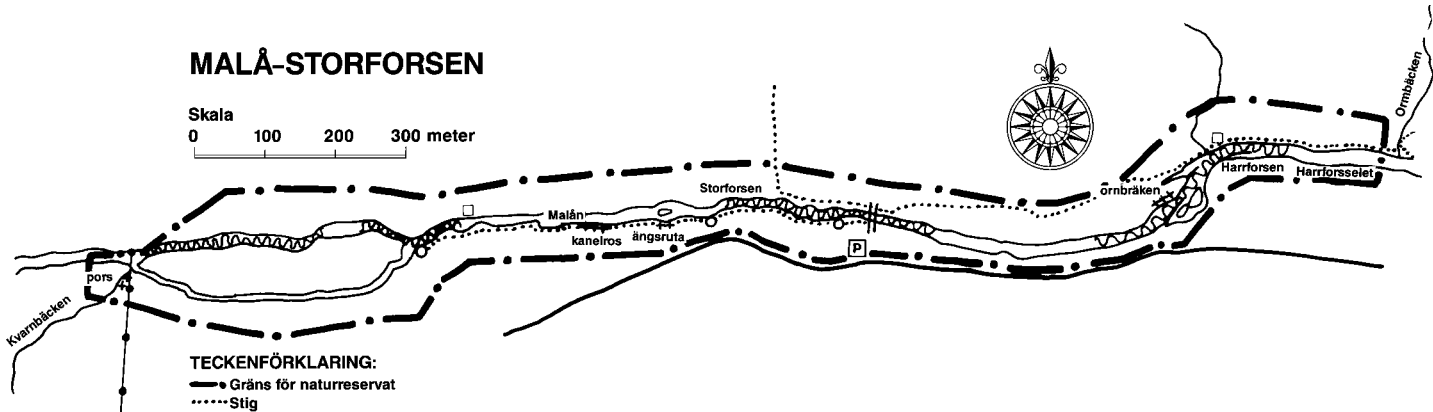
Tallskog i Borups naturreservat.

Borup

Naturreservatet är 64 ha stort och består av en brandpräglad tallskog med högstammiga tallar. Sådana skogar brann förr i världen någon gång varje århundrade. Men tallarna dödades normalt inte av branden eftersom de har högt ansatt krona och kraftig skorpbark på nedre delen av stammen. Däremot dödades den underväxt av gran som brukar växa upp mellan tallarna. När skogen nu inte får brinna ökar grannen i skogen och förändrar den brandpräglade skogens struktur på ett onaturligt sätt. Det diskuteras därför om skogar som Borup skall brännas som en del av naturförvaltningen. I brandpräglade tallskogar

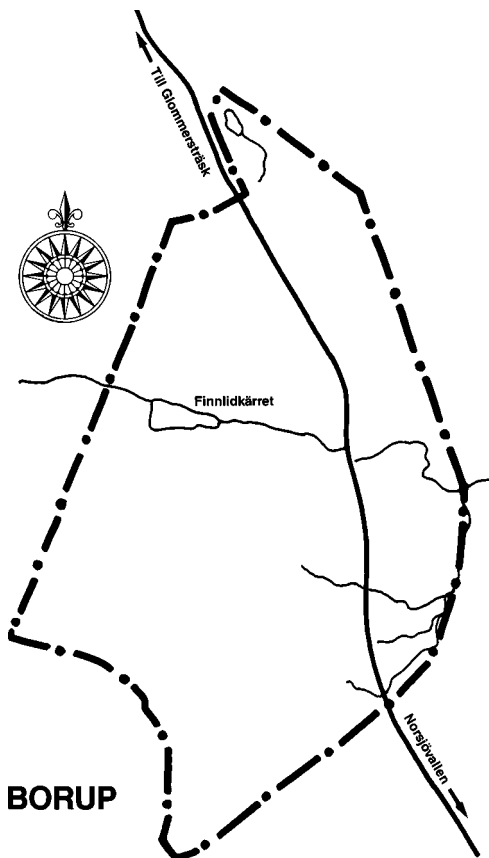
MALÅ-STORFORSEN

Skala
0 100 200 300 meter

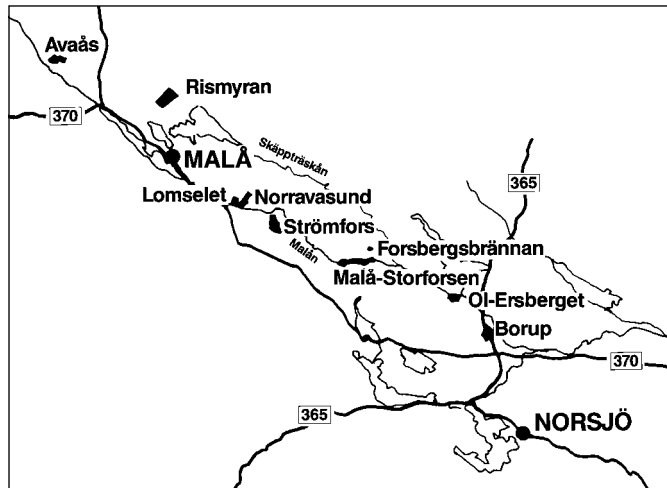
TECKENFÖRKLARING:

- Gräns för naturreservat
- ⋯ Stig
- Eldplats
- Koja
- ≡ Bro
- +++ Växtlokaler
- ~ Fors
- ◆ Elledning
- Väg

BORUP

Skala
0 100 200 300 400 500 meter

Kom ihåg!

- Respektera djurlivet. Klättra inte i boträd och undvik att uppehålla dig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter.
- Gör inte upp eld. I Malå-Storforsen är det dock tillåtet att elda på anvisade platser.
- Tälta inte. I Malå-Storforsen är det dock tillåtet att tälta högst tre dygn på samma plats.
- Kör inte med motorfordon eller snöskoter i terrängen.
- Lämna alla träd, buskar, blommor, gräs, frön, mossor och lavar såväl levande som döda orörda.
- Samla inte insekter.
- Släpp inte hundar eller andra husdjur lösa.

Urskogsartad skog i Ol-Ersberget.

finns ofta flera generationer av tallar som föryngrats efter olika bränder. Efter bränderna kommer också lövträd som björk och sälg.

I Borup är den äldsta generationen tallar omkring 300 år. Skador efter bränder, brandljud, är vanliga i stammarna på äldre tallar i området. I vissa delar finns också lövträd som kommit upp efter en brand för 140 år sedan. Inne i reservatet ligger en liten tjärn med myrlänta stränder och omgiven av högväxt tallskog. I kanten av reservatet går vägen mellan Norsjövallen och Glommersträsk. Mellan tjärnen och vägen finns lutande fuktstråk med rikare växtlighet.

Ol-Ersberget ligger fem kilometer nordväst om Borup och är en brant bergsida ut mot Malån. Berget består delvis av kalksten. Skogen är urskogsartad. Växtligheten är mycket rik med arter som norna och guckusko. Ut mot ån finns små rika kärr med taigastarr. Det är ett av de få rika områden med urskogsartad skog som finns i länet öster om den fjällnära barrskogen. Ol-Ersberget planeras bli naturreservat.

Andra naturreservat med urskogsartad skog

Forsbergsbrännan, 5 ha är en skog som brann 1905. Bland tallen som kom upp efter branden finns ett stort inslag av vårtbjörk. Den föryngras på tallheden enbart efter bränder. Tallskogar med inslag av vårtbjörk har därför blivit mycket sällsynta.

Strömfors, 76 ha, är en urskogsartad skog i en nordsluttning. I nedre delen av sluttningen är det till stor del en örtrik sumpskog med inslag av hägg, gråal och sälg. I skogen finns en del grova kullfallna granstammar. Högre upp i blockrika delar av sluttningen övergår skogen i ren tallskog med inslag av mycket gamla tallar.

Norravasund, 26 ha, och *Lomselet*, 13 ha, är tallhedar med luckig och olikåldrig skog med en del mycket gamla och grova tallar. Skogarna är brandpräglade. I tallstammarna finns skador som delvis vallats över med ved efter bränder vid olika tidpunkter. Genom att räkna års-

Knäroten är en liten orkidé som växer bland mossan i den gamla skogen i Ol-Ersberget.

ringar i stammarna från tidpunkten för brandskadorna har det klarlagts att skogen i Norravasund brunnit åren 1570, 1616, 1650 och 1689.

Avaås, 60 ha, är en brandpräglad urskogsartad skog i en sydsluttning. Längst ner växer lavtallskog som längre upp i sluttningen övergår i en barrblandskog av frisk ristyp. Det finns gott om kullfallna granstammar på marken. Skogen är gammal och många av reservatets tallar är mer än 300 år.

Rismyran, 165 ha, ligger i en flack nordvästsluttning mot Skeppträskån. I den gamla brandföryngrade tallskogen har gran vuxit in sedan senaste branden. Skogen i området har bevarat mycket av sin ursprungliga prägel med grova tallar och torrträd. Det är gott om lågor av både gran och tall. Rismyran planeras bli naturreservat.

Nornan finns i Ol-Ersberget, Borup och vid Malå-Storforsen och på andra håll i trakten av Malån.

Ytterligare information:

Länsstyrelsen
Naturförvaltning
901 86 UMEÅ
Tel 090-10 70 00

Naturreservat avsätts för att bevara värdefull natur och trygga tillgången på mark för friluftsliv. Särskilda föreskrifter finns anslagna vid reservaten.

Naturförvaltning och naturinformation bekostas till större delen av statsbidrag.

Länsstyrelsen är ansvarig myndighet för naturförvaltning i länet och har för naturreservat och statliga leder i fjällen en egen fältorganisation. Det centrala ansvaret för denna sektor har Naturvårdsverket.